

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo narodu
vodniki!

Izhaja vsako sredo
Naročnina:
za celo leto Din 30'—
za pol leta „ 15'—
za izoženstvo
za celo leto Din 50'—
Inserati po tarifu. Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Nepriskrbljena
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
nrt. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Med štirimi očmi...

V Kopitarjevi ulici v Ljubljani se dviga mogočno poslopje nekdanje »Katoliške tiskarne«, ki se je pa takoj ob prevratu l. 1918 prekrstila v »Jugoslovansko tiskarno«. Lastnik tiskarne je »Katoliško tiskovno društvo«, čegar člani so samo duhovniki in že ta okolnost jamči, da se v tej tiskarni ne tiska nič protikatoliškega.

V tej tiskarni se tiska poleg »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« in še cele vrste bogoslovnih in nabožnih listov tudi glasila krščansko-socialnih slovenskih delavcev »Delavska Pravica«. Človek bi torej mislil, da vsi ti listi delajo složno v katoliškoverskem duhu vsak v svojem delokrogu.

Temu pa ni tako.

Ob novem letu je namreč »Delavska Pravica« objavila članek, ki je vzbudil pri »Slovencu« teden dni kasneje (!) veliko nejevoljo. »Slovenec« je bral krščansko-socialni »Delavski Pravici« hude levite in ji očital, da ne dela prav v smislu naukov Cerkve ter ji je očital »polovičarsko, zabrisano katoliško ideologijo, ki malikuje pred duhom časa« itd.

Na te levite »Slovenca« pa »Delavska Pravica« ni molčala, ampak je objavila dne 16. februarja oster odgovor, ki ga zaradi pomanjkanja prostora žalibog ne moremo objaviti v celoti, objavljamo pa najbolj značilne odstavke dobesedno.

V objemu kapitalizma.

»Delavska Pravica« pravi: »V zadnjih letih je šlo zlasti v Srednji Evropi mnogo katoliških javnih delavcev čisto na skrajno desnico. Pa ne samo to, ampak še več, naravnost v območje nekatoliškega, materijalističnega in kapitalističnega mišljenja. In takozvano katoliško časopisje, vsaj politično, je prav tako zaplavalo v te vode. Delovno ljudstvo in zlasti delavstvo pa je baš iz svojega verskega prepričanja ostalo in hoče ostati kljub materijalistično-kapitalističnemu valu, ki je zajel tudi katoličane — lajke in duhovnike — na svoji stari liniji.«

Dalje pravi »Delavska Pravica« na drugem mestu:

»Kdor daje lekcije le delavcem, ne daje pa jih katoliškim pridobitnikom, kdor dalje vidi in graja samo »ljubimkanje z marksisti« (socialnimi demokrati), ne vidi in ne graja pa »ljubimkanja« katoličanov z materijalistično-kapitalističnimi načeli in pa praksami, kdor sumniči, da krščanski socialisti vzgajajo ljudi, ki bodo skakali v socialno-demokratski in komunistični tabor, ne vidi pa, da je pretežna večina gospodarsko močnih katoličanov v dejanju in nehanju že v protiverskem kapitalističnem taboru Mamona, ta nima pravice učiti drugih pravega katoličanstva!«

Proti »Slovencu«.

Še posebej na naslov »Slovenca« pa piše »Delavska Pravica«:

»Slovenec« bi hotel i danes biti politično glasilo katoličanov, a je to smer izgubil. Postal je sličen ostalemu časopisju. Smeri nima nobene, ne ljudske, ne krščansko-socialne,

skratka nobene. Malo je kmetški, malo delavski, malo za malomeščansko polinteligenco. V gospodarskih vesteh je velekapitalističen! V socialnih se včasih vname za proletarijat. V modi vidimo kratka krila, razgaljene grudi (prsa) in nožice močvirnih ptic. Skratka, nehal je biti katoliški list in nam je silno žal njegovih lepih zlatih dni. Potrebuje le še malo framasonerije, pa nam bo vseeno, ali čitamo njega ali »Jutro«. Ko smo agitirali za katoliški tisk po vojni, se nam ni zdelo, da bo iz njega postalo nekoč čisto navadno pridobitno podjetje. »Slovenec« zato nima več pravice govoriti o smereh katoličanstva, dokler se ne popravi sam in dokler ne prepajklja svoje navlake.«

Dalje pravi:

»Kdor bi dalje moral vedeti, da prav vsled neznosnih socialnih razmer padajo rojstva v delavskih rodbinah, da se na drugi strani na plesu elitne (izbrane, odlične, op. ur.) katoliške lajske (posvetne, op. ur.) družbe kažejo gola bedra in volijo — kraljice nageljev, ta bi moral tudi vedeti, da strašansko smrdi v deželi Danski in da bomo krščanski socialisti z bičem in s škorpionji morali biti (tolči) polovičarsko katoliško družbo in ideologijo (naziranje), ki malikuje pred »duhom časa«, pa magari, da je »Slovenec« poleg. Se bo že dobil lahko boljši dnevnik.«

Še nekaj krepkih!

»Delavska Pravica« pravi: »Važni in merodajni so za nas katoliški vidiki brez kompromisarstva, in ne bomo od teh odnehali za las. Zato bomo z dovoljenjem »Slovenca« povedali to-le:

1. V gospodarska in druga podjetja — v katoliška namreč — ne zahtevamo socializacije danes, ker ta bo morala priti prej še na splošno, odločno pa zahtevamo katoliškega duha, ne pa takozvanih »gospodarskih vidikov«. Po teh »gospodarskih vidikih« je v katoliških podjetjih proletarec prav tako slab ali pa še slabše plačan kakor po drugih kapitalističnih velepodjetjih in prav tako magari vržen na cesto.

2. Hočemo versko poglobitev in prenovitev. Dušnih pastirjev je doma premalo (koliko fará je »brez kaplanov«) v državi, naši izseljenci in tudi misijoni jih potrebujejo. Hočemo izpeljati katoliško akcijo. — Vidite, zato ni prav, da istočasno sede na dobro plačanih ravnateljskih in drugih gospodarskih mestih dušni pastirji. Nismo jim nevoščljivi, svojim duhovnim očetom. Vendar naj bi vedeli, da so istočasno sposobni katoliški lajki (posvetnjaki) brez posla, da se niti ženiti ne morejo, čeprav bi se radi in da družine mnogih oženjenih strdajo!

3. Ali je bilo dalje potrebno, da je silno tendenčno brošuro »Moja opazovanja« napisal g. Zabret in še v svojstvu stolnega vikarja? — Ali bi bilo potrebno, da je bilo od poslancev bivše SLS tretjina duhovnikov? — Ali se bo danes tako udeleževala učeča Cerkva? Na eni strani torej cerkev kot občestvo

vernikov na trebuhu pred »duhom časa«, na drugi strani pa člani učeče Cerkve v tendenčnem, dvomljivem — po naše: napačnem — boju zoper voditelje krščansko-socialističnega delavskega gibanja? Ne — to niso »katoliški vidiki brez kompromisov«, te korake narekuje zmožna pot javnega udejstvovanja.

Priznamo Cerkev kot božjo ustanovo v celoti. Priznamo etična (moralna) načela katoliške Cerkve, ne pa tistih, ki bi jih diktiralo kako društvo, stranka ali pa slučajna grupa okrog »Slovenca«.

»Slovenec« odgovor.

Na ta izvajanja »Delavske Pravice«, ki so jih, kakor smo poučeni, v celoti odobraval mnogi odlični in zelo katoliški in krščanski gospodje, je odgovoril nedeljski »Slovenec« med drugim tudi to:

»Nič ni potrebnjše in za naš čas primernejše kot močan, zdrav krščansko-socialni pokret. Kot tak bo vedno užival podporo našega lista in vse poštene javnosti. Toda z enim ali drugim boleznim megalomanom (domišljavcem, op. ur.) bodo pač morali počistiti ali pa mu vsaj onemogočiti vodilno besedo v glasilu krščansko-socialnega delovnega ljudstva.«

Pri tem je zanimivo tole: »Slovenec« nič ne ugovarja, da ta ali ona trditve »Delavske Pravice« ni resnična in nič ne zanika, da to ali ono ne bi bilo res, kajti da je res, kar trdi »Delavska Pravica«, vedo itak vsi ljudje, ker se vse dogaja javno pred nami. Toda namesto pričakovane obljube, da se bodo nedostatk odpravili, pa nažene »Slovenec« pisca v »Delavski Pravici« z domišljavcem, ki mu je treba zamašiti usta! Zakaj pa? Da ne bo več resnice pisal?

»Brezverci«.

Ko je pred leti naš list pisal skoro dobesedno tako kakor piše danes »Delavska Pravica« o teh stvareh, so nas nagnali z »brezverci« in Albina Prepeluha so postavili pred sodišče. Sodišče je sicer A. Prepeluha oprostil, nam pa je ostal »častni« naslov »brezverstva«.

Prepričani smo, da bo v kratkem dobila naslov »brezverstva« tudi krščansko-socialna »Delavska Pravica«. Zatrjevanje, da priznava nauke katoliške Cerkve itd., ne bo nič pomagalo, kakor tudi nam ni. Kmet, ki hodi redno k sv. maši in opravlja vse svoje verske dolžnosti, je »brezverec«, če se ne uklanja ob enem diktaturi »kakega društva, stranke ali pa slučajne grupe okoli »Slovenca«.

Povsod ista pesem.

Z »gospodskimi« in kapitalističnimi katoličani pa nima svojih skušenj samo »Delavska pravica«, ampak jih imajo tudi nemški in češki katoliški delavci. Povsod opazujemo isti pojav: »Gospodskim« (kapitalističnim) katoličanom so kmetje in delavci dobri le tako dolgo in za to, da jim dajejo pri volitvah glasove. Kakor hitro pa zahtevajo delavci ali kmetje tudi kaj besede, so pa »brezverci«...

»Delavska Pravica« priobčuje na drugem mestu članek, ki opisuje razmerje med

»gospokimi« katoličani in med katoliškim delavstvom na Češkem.

Tam so se delavci katoliški »gospodi« postavili po robu in so ustanovili svojo krščansko-socialno stranko. »Gospoda« s tem seveda ni bila zadovoljna, da bi izgubila na tisoče delavskih glasov za sebe, pa je zato ustanovila »svojo« delavsko organizacijo. V tej »gospodski« katoliški delavski organizaciji je prevzel predsedstvo bivši minister Šramek, odborniki pa so postali, kakor piše »Delavska Pravica«, neki skrahirani fabrikant in še drugi gospodje, delavci pa so na takih mestih, kjer nič ne morejo; vodijo pa strokovno organizacijo ljudje, »ki se zastopijo na strokovno delo toliko kakor koza na petršilje« — pravi »Delavska Pravica« in kakor kaže, ima prav.

Naša opomba.

Zanimivih stvari, ki jih navaja in naštevava »Delavska Pravica«, nismo priobčili ni-

ti zato, da bi enega napadali, niti zato, da bi drugega branili. Priobčili smo jih, da zlasti naši kmečki naročniki vidijo, kako se gospodje pogovarjajo med seboj, »med štirimi očmi«.

Mi poznamo obe plati prav dobro in ne pričakujemo od takih ljubeznivih »pogovorov« nobene izpremembe pri nas. Mi vemo, kako se take stvari pri nas poravnajo. Eden zleti ven, drugi dobi štipendijo, tretji kakšno službo, pa je zadeva rešena. Povedali pa smo zato, kako se »gospodski katoličani« — kdo jih ne pozna? in delavci med seboj gledajo, ker obstoji prav tisto razmerje kakor med »gospodskimi katoličani« in delavci tudi med »gospodskimi katoličani in kmeti. Razlika med katoliškimi ali krščansko-socialnimi delavci in katoliškimi kmeti je le ta, da se delavci upajo včasih kaj povedati vsaj »med štirimi očmi«, katoliški kmetje pa — molče in ubogajo, ubogajo, ubogajo...

Naša pot v Beograd.

Pozivu ljubljanskega župana dr. Dinka Puca na vse občine v Dravski banovini, da se gredo poklonit Nj. Vel. kralju v Beograd, so se odzvale vse slovenske občine, tako da so morale nekatere biti skupno zastopane. Na dan odhoda se nas je večina delegatov zbrala v Ljubljani, odkoder smo se odpeljali v Beograd s posebnim vlakom. Med vožnjo je vladalo med delegati prav dobro razpoloženje, ker je za vse naše potrebe skrbel v odlični meri naš potni maršal g. dr. Riko Fuks. Po prav srečno prestani vožnji smo se v soboto zjutraj pripeljali v Beograd.

Na kolodvoru so nas pozdravili bučni zvoki vojaške godbe, s toplimi besedami pa nas je pozdravil beograjski župan g. Savčić. Po pozdravih smo se razšli v odkazane nam hotele, potem pa smo se razšli vsak po svojih opravkih, večinoma v razne urade, kjer so nas sprejemali povsod z izredno ljubeznjivostjo. Marsikatera zadeva, ki je dotlej dolgo čakala na rešitev, je bila ta dan spravljena v pravi tir.

Proti večeru smo se zopet zbrali na kolodvoru, da se združimo z delegati še dveh banovin. Slavnostni spreved s kolodvora v mesto je bil veličasten. Zvečer pa so nam v čast priredili v gledališču slavnostno predstavo. Po predstavi smo se še pozno v noč v malih skupinah zadrževali v prijateljskih razgovorih z našimi starimi in novimi znanci.

V nedeljo dopoldne smo ogledovali mesto. V desetih letih se je Beograd mogočno razvil in kdor Beograda par let ni videl, ga je komaj spoznal. Po ogledu beograjskih znamenitosti smo odšli na obed, na katerega nas je povabila mestna občina begradska. Izrečeno je bilo pri tej priliki mnogo zdravic in napitnic Nj. Vel. kralju in mogočni Jugoslaviji. Pri tej priliki sem se nehote spomnil na potovanje slovenskih kmetov v Srbijo l. 1922. Takrat sem tudi jaz izrekel nekaj besed o novi Jugoslaviji, a takrat sem opazil, da čas za to še ni bil dozorel. Zato pa je bilo sedaj v Beogradu vse lepše, ne le zaradi izborne jedi in pijače, ampak še bolj zaradi čuvstev, ki so nas vse navdajala, tako da so bili nekateri ganjeni do solz.

Okoli 5. ure popoldne smo se začeli zbirati pred kraljevim dvorom. Prostorna velika dvorana je bila kmalu nabito polna. Tu nas je prav po gorenjsko-domače pozdravljaj naš rojak podpolkovnik Pogačnik. Ko pa je vstopil v dvorano Nj. Vel. kralj, so se kar stene tresle navdušenih klicev. Kralja je spremlilo več ministrov in dvorni maršal. Pričeli so se nagovori. Med govorom ljubljanskega župana, ki je podčrtaval zgodovinske mejnike porajajoče se Jugoslavije, je vladala

velika tišina, ko pa je končal, navdušenih vzklikov ni bilo konca ne kraja. Ljubljana je lahko ponosna na svojega župana, ki je postavil v tako važnem trenutku celega moža. Po nagovorih in pozdravih se je Nj. Vel. kralj razgovarjal skoro z vsemi navzočimi delegati, posebno dolgo pa se je zadržal v razgovoru z ljubljanskimi delegati. Ljubljanski delegati so pri tej priliki dosegli, da bo za regulacijo Ljubljani postavljen v proračun znesek dveh milijonov dinarjev. Tudi pristni Ljubljančan g. Josip Turk je dobro odrežal. Vsi delegati pa smo se prepričali, da je neomajna volja Nj. Vel. kralja, da v polni meri izvrši težavno nalogo, ki je začrtana v manifestu od 6. januarja.

Po odhodu Nj. Vel. kralja in njegovega spremstva smo bili pozvani na prigrizek, nato pa smo v radostnem razpoloženju zapustili sijajni kraljevski dvor.

Dobro uro pred polnočjo smo se začeli zbirati na odhod. Vojaška godba, navdušeni »živijo«-klici, pozdravi naših rojakov v Beogradu, vse to se je mešalo v eno samo veliko pesem navdušenja, ko nas je posebni vlak potegnil zopet v našo ožjo domovino.

Ivan Ažman, Lesce.

Mladina

Društvo kmetских fantov in deklet v Št. Rupertu je priredilo tečaj za prikrejevanje in šivanje od 8. do 18. januarja pod vodstvom gđc. učiteljice Štefi Koprevčeve. Po končanem tečaju pa je bila v nedeljo, dne 19. januarja razstava v osnovni šoli v Št. Rupertu, ki je zelo lepo uspela.

Organizacija kmetске mladine v Rumuniji. Rumunska kmetška stranka, ki je danes na vladi in kateri je zaupal narod 90% glasov ob priliki zadnjih volitev, se dobro zaveda nevarnosti, ki ji preti od strani kapitalistične liberalne stranke, katero je vrgla v opozicijo z desetletnega absolutističnega vladanja. Zato je vodstvo kmečke stranke sklenilo organizirati po vaseh kmetsko mladino ter jo po vojaško izvežbati in potem oborožiti. Organizacija oborožene kmetске mladine hitro napreduje in to je vladoželjni kapitalistični stranki podrla vsak up, da bi se mogla nasilno polastiti vlade. Zato je vložil voditelj liberalcev Bratianu ogorčeno protestno spomenico regentskemu svetu proti tem organizacijam.

Poljedelstvo in industrija.

V najnovejšem času se mnogo govori in piše o potrebi »industrijalizacije« poljedelstva. Nekateri pa gredo še dalje in pišejo, da je treba poljedelstvo ne samo industrijalizirati, ampak tudi »racionalizirati«.

Da se bomo razumeli, si moramo najprej biti na jasnem v tem, kaj je industrijalizacija in kaj je racionalizacija.

Vsak kmet ve, da je treba za kmetovanje dosti orodja. Za kmetijo potrebno orodje so izdelovali včasih kmetje sami (ponekod izdelujejo mnogo orodja še danes doma, n. pr. grablje, koše itd.). V teku razvoja so pa začeli orodje izdelovati obrtniki. Ti so delali in ponekod še delajo doma na vasi (kovači, kolarji itd.). Kjer pa je bila potreba po orodju zelo velika, so ga začeli izdelovati na debelo s pomočjo strojev. Tak podjetnik ni bil vedno sam izučen obrtnik, ampak je navadno imel denar (kapital), da je vzel v svojo službo celo vrsto obrtnih delavcev. Tako je nastala fabrika in kjer govorimo o fabrikah, tam govorimo ob enem tudi o industriji. Podeželski kovač, ki sam izdeluje podkve, je obrtnik, v fabriki pa izdelajo s pomočjo strojev na tisoče podkev na dan, gospodar fabrike pa navadno ni obrtnik, ampak je le kapitalist, ki da na razpolago potrebni denar, zato pa ima on tudi ves dobiček.

Lastniki večine industrijskih podjetij imajo torej v glavnem le eno skrb, namreč kako množiti svoje dobičke. Zato gledajo, da izdelujejo svoje izdelke s kolikor mogoče nizkimi stroški, a prodajati jih žele čim dražje. Stroški se pa znižujejo (oziroma dobiček raste), če imajo v fabriki najmodernejše stroje, ki res nekaj naredijo, potem če delavce čim nižje plačajo in če so njihove javne dajatve čim nižje. Doseči hočejo torej s čim nižjimi stroški tem večji učinek (dobiček). Tako gospodarstvo imenujejo »pametno« ali »razumno«. Razum pa se pravi po latinsko »ratio« (izgovori: racio) in preureditev vsakega podjetja na »razumni« podlagi imenujejo »racionalizacijo«.

Jasno je, da se da vsaka obrt proširiti v industrijo in vsaka industrija se da postaviti na vedno bolj razumno; t. j. varčno podlago. Obrt in industrija sta namreč neodvisna od narave. Obrtnik ve, koliko stane železo, ve tudi, koliko bo zahteval za svoje delo, ve tudi, koliko bo plačal davka, in ve tudi, koliko lahko naredi na dan, ker ga nič ne moti, ne dež in ne zima. On torej lahko preračuna vse natanko že naprej.

S kmetijo je pa stvar drugačna. Kmet spomladi seje, pa prav nič ne ve, kaj in koliko bo žel. Če bo vreme, bo dobro — če pa ne? Kmet tudi ne ve, koliko ur bo delal na dan. Če je treba, dela dnevno tudi 18 ali 20 ur, če pa dežuje, mora mirovati. Tu vse mašine in vsi računi nič ne pomagajo. O kakšni industrijalizaciji ali celo o racionalizaciji kmetijstva v zgoraj omenjenem smislu torej ni niti govora vse dotlej, dokler človek ne bo po svoji volji komandiral solnea in dežja in letnih časov.

Čisto nekaj drugega je seveda uporaba strojev v kmetijstvu. To pa je samo pomoč za obdelovanje zemlje, ni pa še pretvoritev zemlje in poljedelskega obrata v »kmečko fabriko«. Tudi predelovanje kmečkih pridelkov v druge izdelke na fabriški način še ni »industrijalizacija«, ampak je le izpopolnjevanje in dopolnjevanje kmetijstva. Primer: Krompir je treba še vedno pridelovati v zemlji in šele potem, ko zraste, ga dajo kmetje lahko v fabrike za špirit. Fabrika je torej le dopolnilo za kmetijstvo. Če govorimo o taki industrijalizaciji, mislimo torej le na boljše izkoriščanje pridelkov in na boljše cene. Na te vrste industrijalizacijo bo treba misliti

tudi pri nas, in ta industrializacija bo ob enem tudi »racionalizacija« našega poljedelstva, če bomo enkrat vedeli, kam naj svoje pridelke prodajamo.

Kmečki naraščaj.

Pri nas je stara navada, da prevzame po očetovi smrti posestvo najstarejši sin. Ako ima še brate in sestre, jim izplača večjo ali manjšo doto, on pa ostane gospodar na domačiji. Po njegovih sposobnostih navadno nihče ne vpraša, ker zadostuje pač, da je najstarejši. Drugi otroci, če jih je več, pa morajo v širni svet. Dekleta se pomože, če dobe ženine, ali pa se razidejo služiti, fantje pa tudi, če jih niso dali stariši kaj izučiti, bodisi obrti ali karkoli.

Ta navada je res da prav stara in čestitljiva, za današnje čase pa ni več dobra in modra. Takrat, ko je bilo kmetijstvo še v povojih in se je s posestvom vred dedoval tudi način obdelovanja zemlje, je utegnila ta navada že biti dobra. Fant je pomagal delati očetu in tako se je počasi navadil gospodariti, kakor je oče gospodaril. Takrat se je tudi rodil izrek, da šolan človek ni za kmeta.

Dandanes pa je to drugače. Kakor vsako gospodarstvo, napreduje tudi poljedelstvo. In poljedelstvo napreduje dandanes zelo naglo, tako da človek napredku že komaj sledi. Kdor hoče danes zemljo obdelavati tako, da ga gospodarska konkurenca ne uniči, ne sme več obdelovati zemlje le tako, kakor se je naučil pri očetu, ampak potrebuje mnogo več znanja.

Nekaj več gospodarskega znanja, kakor samo doma, si pridobi količkaj brihten kmečki fant z opazovanjem dela in gospodarstva pri sosedih. Star pregovor pravi, da vsi ljudje vse vedo. Toda tudi to znanje, ki si ga bodoči mladi gospodar pridobi pri sosedih z opazovanjem ali z vprašanjem, je dandanes mnogo premalo. Kdor hoče korakati z duhom in z napredkom časa, mora v šolo, sicer ga kolo časa rado stre.

V ljudsko šolo hodijo danes vsi otroci. Kakor pa smo že večkrat povedali, današnji učni načrti za ljudske šole ne odgovarjajo popolnoma potrebam in željam kmečkega prebivalstva. Ponekod je to zaradi mešanega prebivalstva tudi težko mogoče. Boljša je že kmetijsko-nadaljevalna šola, najboljša pa je kmetijska strokovna šola.

Čudno pa je, da se ljudje pri nas strokovnih šol, tudi kmetijskih, tako strašno boje. Veliko število dobrih kmečkih posestnikov lahko našteje vsak sam, ki imajo trdne grunte in ki imajo bodočega gospodarja tudi že določenega. V kmetijsko šolo se pa ne da fant za noben denar, pa magari fantalin še tako brez haska doma postava. Za drugega sina, ki ne bo doma, žrtvuje velike vsote, da ga šola v tisti nesrečni gimnaziji, v kateri gledajo naši ljudje nekako obljubljeno deželo ali pa celo sama nebesa, za onega fanta pa, ki je namenjen, da drži rod in posestvo, se mu pa tako silno škoda zdi vsakega krajarja!

Tako ravnanje ni pravilno in se bo maščevalo — deloma se že — nad bodočimi mladimi gospodarji (po krivdi nespametnih očetov), pa tudi nad celim narodom. Napačno je mnenje, da je jedro naroda njegova »inteligence« (šolani ljudje)! To ni bilo nikdar res in tudi nikoli ne bo res, kajti temelj in jedro naroda so kmetje in obrtniki. Naš slovenski narod n. pr. ni imel tisoč let svoje »inteligence« (brihten pa je bil), pa je še danes tukaj! Uradniki, odvetniki malo pomenijo brez kmetov in obrtnikov. To so jedini svobodni in res neodvisni ljudje, vse drugo pa je več ali manj odvisno. Ti svobodni in neodvisni ljudje, t. j. kmetje in obrtniki in njihovi pomočniki, pa morajo biti danes v svojih stro-

kah tako podkovani in izvežbani, da lahko slede napredku časa in da se obdrže na višini. Če ta dva naša stebra padeta, pade vse. »Inteligence« (šolani ljudje) nas ne more rešiti sama, čeprav ji njenih strokovnih sposobnosti, pridobljenih iz knjig, ne odrekamo. Dobri kmetje in obrtniki se znajo voditi sami v vsakem oziru.

Pošiljajte torej svoje fante v kmetijske in v obrtne šole, da bodo dobri gospodarji. Kdor seveda tega ne more storiti, ni kriv. — Kdor pa more, pa tega ne stori, ne škoduje le sebi, ampak tudi celi svoji okolici, kajti od dobrega gospodarja se čela okolica uči.

Politične vesti

Likvidacija potrdil, ki so bila izdana na podlagi čl. 10 zakona o vojni škodi in likvidacija 20-odstotnih kronskih priznanic.

Finančna direkcija objavlja uradno:

S 15. januarjem je stopil v veljavo zakon o odvzemu iz prometa in o uporabi potrdil, ki so bila izdana na podlagi čl. 10 zakona o vojni škodi in 20% kronskih priznanicah.

Po tem zakonu bodo sprejemale davčne uprave za odplačevanje davčnih zaostankov na neposrednih davkih in državnih pribitkih do konca leta 1928 navedena potrdila in priznanice namesto gotovine.

Na isti način bodo sprejemale potrdila, odnosno priznanice, tudi ona občinska oblastva, ki jim je bilo z rešenjem ministra financ poverjeno vknjiževanje in izterjevanje neposrednih davkov.

Potrdila in priznanice se bodo sprejemale samo one, ki so bile svoj čas izdane.

Ne sprejemajo se »potrdila o neizdanem bonu za reparacije«, ki so bila izdana na osnovi čl. 11 zakona o vojni škodi, pač pa se sprejemajo ona potrdila, ki so bila izdana na osnovi čl. 10 zakona o vojni škodi. Ravnotako se ne sprejemajo za odplačilo dolga, niti se ne priznavajo one kronske priznanice, izdane na teritoriju, ki se danes nahaja izven mej kraljevine.

Za poravnavo svojih davčnih zaostankov do konca l. 1928 se s temi potrdili in priznanicami lahko ukoriščajo ne samo osebe, na katere se glase, marveč vsak drug davčni dolžnik, ki jih poseduje.

Neizkoriščeni ostanek vsote, označen na potrdilu ali na priznanci, ki presega osebni dolg enega prinosca, odnosno skupni dolg več prinoscev omenjenih potrdil in priznanc, se ne bo na noben način več upošteval.

Navedenih potrdil in priznanc se ne morejo v nobenem primeru posluževati prinosci za poravnavo davka, ki je bil odmerjen za leto 1929 ali kasneje.

Na vsakem potrdilu, odnosno priznanci, se bo pred davčnim, odnosno občinskim oblastvom, ki jih sprejema, vpisala ona oseba, ki se bo z njimi ukoriščala in sicer lastnoročno, odnosno v primeru nepismenosti uradnik pred prinoscem in pred dvema pričama, in to s svojim imenom, z mestom prebivanja in višino vsote, ki je bila plačana v svrhu poravnave davčnega dolga davkoplačevalca.

Na ta način bo mogoča ureditev starih davčnih zaostankov samo v času, ko je ta zakon stopil v veljavo, pa do poslednjega dne meseca februarja 1930. Po tem roku se ne bodo ta potrdila in te priznanice v to svrhu več sprejemale, niti bo po tem roku država smatrala, da je obvezana zanje komu kaj plačati.

S prvim marcem 1930 zgube priznanice vsako vrednost.

Občinstvo, ki nima davčnih zaostankov do konca leta 1928, se opozarja, da v tem roku proda potrdila, odnosno priznanice, in da jih lahko svobodno odstopi osebam, ki imajo davčni dolg, a niso v posesti takih potrdil, odnosno priznanc.

Glede določanja, koliko je bil vsak posameznik dolžan na davku koncem leta 1928, in v koliko sme porabiti za plačilo tega zaostanka 20% kronske priznanice, navaja ministrstvo za finance v svojem odloku nastopne vzglede:

N. N. je bil dolžan koncem leta 1928 še Din 1000.— davka. Za leto 1929 mu je predpisanih na davku še Din 500.—. Tekom leta 1929 je plačal na račun svojih davkov 600 dinarjev. Z ozirom na to odplačilo sme dotični davkoplačevalec s priznanicami plačati še Din 900.—.

N. N. je dolžan za leto 1928 Din 1000.—, za leto 1929 pa Din 500.— davkov. Tekom leta 1929 je plačal Din 400.—. Potemtakem more s priznanicami plačati se Din 1100.—.

N. N. je bil dolžan koncem leta 1928 Din 1000.—, za leto 1929 se mu je predpisalo na davkih še Din 500.—. Tekom leta 1929 je plačal Din 1000.— in more potemtakem plačati s priznanicami še Din 500.—.

N. N. je bil dolžan koncem leta 1928 Din 1000.—, za leto 1929 pa se mu je predpisalo še Din 500.—. Tekom leta 1929 je plačal na račun davkov Din 1200.— in more sedaj plačati s priznanicami še Din 300.—.

Ti vzgledi kažejo, da se vsa davčna plačila v letu 1929 porabijo v prvi vrsti za kritje davkov za leto 1929 in šele, kolikor plačilo leta 1929 presega predpis davkov za leto 1929, se porabi za kritje davčnega zaostanka koncem leta 1928.

Končno odlok ministrstva odreja, da se s priznanicami ne morejo poravnati eksekucijski stroški in zamudne obresti zaradi zapoznelega plačila davkov.

Popravek. V zadnjem »Kmetem listu« smo objavili besedilo zakona o 20% kronskih priznanicah. Na koncu prvega odstavka v § 1 se mora glasiti letnica 1928 in ne 1930.

Današnje uradno poročilo finančne direkcije naj vsi imetniki kronskih priznanc dobro preberejo in pravočasno davčne zaostanke poravnajo, ako jih imajo. Kdor pa davčnih zaostankov do konca l. 1928 nima, naj čimprej kronske priznanice proda takim, ki morajo davčne zaostanke poravnati. V Zagrebu kupujejo kronske priznanice po 80%, torej 80 dinarjev za 100 Din oziroma 400 kron. Po 17. marcu t. l. priznanice ne veljajo več.

Pravilnik o izvrševanju verskega pouka.

Prosvetni minister je odobril pravilnike o izvršitvi določb zakonov glede verskega pouka v srednjih, učiteljskih in narodnih šolah. Pravilniki predpisujejo posebno kvalifikacijo za veroučitelje kakor tudi za ostale učitelje, ki imajo uposobljenost za verski pouk. Pravilnik določa nadalje, glede učencev narodnih šol, da morajo roditelji pri vpisu v I. razred na podstavi čl. 43 zakona o narodnih šolah izjaviti, ali naj njihovo dečo uči veronauk duhovnik ali pa laični učitelj. Ta izjava velja za vseh osem razredov narodnih šol in je ni moči v nobenem primeru preklicati. Izjavo roditeljev hrani upravitelj šole v šolskem arhivu.

Razen pri čisto šolskih svečanostih smejo učenci sodelovati samo pri javnih svečanostih občedravnega ali občnarodnega značaja, ki so v ozki zvezi s šolo. Te določbe se naravno ne nanašajo na verske svečanosti in dolžnosti učencev.

Šolski zakon in prosvetna društva.

Uradno poročajo: Ker so se o pomenu § 157 zakona o narodnih šolah pojavila napačna in tendenčna tolmačenja, je agencija »Avala« pooblaščenca razglasiti, da gre pri teh predpisih za koordinacijo akcije na polju narodne prosvete in nikakor ne za prisiljeno ujedinejje raznih ustanov in združenj.

Stanovski zastopi.

(Dopis z Dunaja.)

V Avstriji se gode sedaj zanimive stvari, ki utegnejo zanimati koga tudi v naši domovini. Vsaj smo živeli z Avstrijci dolga stoletja skupaj in podlaga za nadaljni razvoj je še zelo skupna.

Najvažnejša točka, o kateri sedaj razpravlja avstrijska javnost, je vprašanje reorganizacije parlamenta v stanovski zastop. To misel je sprožil voditelj krščanskih socialistov dr. Seipel, misleč, da bo s tem najhujše pogodil svoje socialistične nasprotnike. Od kraja so se res vsi nasprotniki socialistov oprijeli te misli kot svoje zadnje rešilne biljke. Ko so pa začeli stvar študirati v podrobnostih, so se — ustrašili!

Spoznali so namreč, da so tudi v Avstriji najmočnejši stan kmetje. To pa gosposkim politikarjem ni bilo kar nič prav. Zato so predlagali v svojo rešitev, naj ne bodo v novem stanovskem parlamentu zastopani stano- vi po svoji številčni moči, ampak po svoji »gospodarski važnosti«.

Kmetje pa vedo, kaj to pomeni. Maloštevilni fabrikanti in bankirji bi seveda najraje proglasili za gospodarsko najbolj važne stano- ve same sebe. Temu pa se kmetje upirajo in sicer samostojni kmetje (»Landbund«) prav tako kakor krščanski. Bankirji, ki vidijo ne- varnost, da se kmetje združijo, so sedaj na krščansko-socialnega voditelja dr. Seipla prav nejevoljni in veliko vprašanje je, če bo v Av- striji sploh prišlo do stanovskega zastopstva. Če pa pride, bodo kmetje pripravljeni nasto- piti sami brez vsake komande.

Koks za kovače

najceneje pri družbi

„Kurivo“, Ljubljana
Dunajska cesta 33 (Balkan)

»Zadružni vestnik«. Zveza slovenskih za- drug v Ljubljani je pričela izdajati z letošnjim letom svoje lastno glasilo »Zadružni vestnik«. Prva številka je izšla 15. januarja z uvodno besedo uredništva in zelo bogato vsebino poučnih člankov, praktičnih navodil in pojasnil. Prva številka vsebuje: 1. Na pot! 2. Kako si zadruga pridobi vlagatelje. 3. Davčne, taksno in poštninske ugodnosti zadrug. 4. Davek na obresti vlog in rentni davek. 5. Bilansiranje vrednostnih papirjev. 6. Iz zakona o pospeševanju kmetijstva. 7. Združitve v nemškem za- družništvu. 8. Sporočila Zveze. 9. Zadružni gospodarski pregled. — »Zadružni vestnik« urejuje ravnatelj Zveze g. Fran Trček. Člani- ce Zveze so svoje, že davno pogrešano glasilo dobile in bo gotovo mnogo pripomoglo k po- globitvi zadružne misli med Slovenci, k hitrej- šemu razvoju zadrugarstva ter večji strokovni in praktični izobrazbi zadrugarških delavcev. Zato bo glasilo s pridom naročil ne samo vsa- ka zadruga kot članica Zveze, temveč tudi vsak zadružni delavec posamezno. Oblika »Za- družnega vestnika« je lična in jako prikladna. Stane letno Din 25.—.

Novice

Ban Dunavske banovine odstopil. Daka Popović, ban Dunavske banovine, je 16. t. m. podal ostavko na svoj položaj. Še isti dan je bil na predlog ministrskega predsednika in ministra notranjih zadev postavljen za bana Dunavske banovine g. Radoslav Dunjić, in- spektor pri predsedništvu ministrskega sveta.

Na naslov hidrotehničnega oddelka v Ljubljani. Obrambni nasipi in škarpe ter re- gulacijska dela ob Savi pri Zalogu se vedno bolj rušijo in voda izpodjeda neprestano obrežje ter trga plodne parcele. Dokler še ni velik kos škarpe porušen, se da z malimi stro- ški popraviti, toda če se bi to predolgo pusti- lo, bo voda napravila tako škodo, da je ne bo mogoče popraviti. Zato nujno prosimo pomoči prizadeti kmetje, katerim je ogrožen obstanek in da se obvaruje tudi državo pred velikimi iz- datki, ki bi se jih pozneje moralo žrtvovati za regulacijska dela.

Na Krasu ustreljen miličnik. Pretekli teden je nekdo ustrelil na Krasu četovodjo fašistične obmejne milice Blazina. Policijske oblasti niso mogle storilcu priti na sled in niso mogle dognati vzrokov umora.

Pet ciganov utonilo. Te dni je prišla pre- ko Drave na nekó gostijo čela ciganska dru- žina Bogdanova. Ko so se zvečer vračali do- mov, jih je Drava s čolnom zanesla v vrtinec in jih potopila. Dva cigana sta se s težavo re- šila in priplavala na breg, pet pa jih je utonilo.

Plin ga je zadušil. Na Kodeljevem pri Ljubljani je bil zaposlen pri zgradbi nove hiše delavec Rudolf Maružel. Ponoči je radi mraza zakuril malo pečko v sobi in zaspal. Drugo jutro so našli mrtvega. Zadušil ga je strupeni plin, ogljikov dvokis, ki je uhajal iz peči.

Avtobus zgorel pod Brezjami. Na strmem klanecu pod Brezjami se je preteklo nedeljo vnel avtobus, last jeseniškega podjetnika Paara. Avtobus je vozil proti Jesenicam in k sreči ni bilo v njem nobenega potnika. Ko je prispel do imenovanega strmega klanca, se je sofer trudil na vse načine, da bi ga prevozil toda brez uspeha. Po večkratnem poskusu spraviti voz do vrha se je avtobus vnel in po- polnoma zgorel med večkratno eksplozijo re- zervarjev bencina in olja.

Največji hotel v Jugoslaviji. Te dni je bil na svečan način otvorjen v Zagrebu največji hotel v Jugoslaviji: Hotel »Milinov«, ima osem nadstropij in je najmodernejši urejen.

Smola »bogatega strica iz Amerike«. Ne- davno se je pojavil v kamniškem okraju ne- znani moški in se hotel pri nekem kmetu kar lepo udomačiti. Izdajal se je za njihovega daljnega sorodnika, ki je ravnokar prišel iz Amerike s polno torbo dolarjev, katere je vložil v neko ljubljansko banko. Povabil je celo družino v gostilno in jo svatovsko po- gostil. Ko je bilo treba pojedino plačati, je rekel, da slučajno nima pri sebi denarja, toda takoj drugi dan bodo šli vsi skupaj v Ljub- ljano in dvignili denarja za deset očetih. Za- deva se je gostilničarju zdela nekam sum- ljiva, pa jo je naznanil orožnikom. Ti so drugi dan »bogatega Amerikanca« preiskali in do- gnali, da ni bil tiček sploh nikdar v Ameriki, ampak da je čisto navaden slepar. Povabili so ga s seboj v Kamnik, kjer bo v ječi pre- števal zlate dolarje.

Stari naročniki, ki ste prejeli od uprave rub. dopisnice za zbiranje novih naročnikov, pa še istih niste vrnili, se naprošate, da sto- rite to čimprej, ker bi bilo drugače prepo- zno. Zadržite, če ste dobili le enega dobrega naročnika. Kar pošljite ga, da mu pošljemo še vse letos izšle številke »Kmetijskega lista«.

Šmihel pri Novem mestu. Prve dni letoš- njega leta je umrl na Boričevem po vsej Do- lenjski, oziroma novomeški okolici znani g. Gačnik Janez. Bil je mož stare korenine, ki jih je malo po Dolenjskem, dobričina in po- štenjak od nog do glave. Prav rad je pripove- doval, kako se mu je godilo, ko je stal kot straža na dunajskem dvoru. Med vojno pa mu je predla trda in le malo je manjkalo, da ni prišel na ljubljansko strelišče in to zaradi tega, ker je, braneč koristi občanov, glasoval v občinski seji proti vojnemu posojilu. Le pre- vidnim izjavam svojih tovarišev se je imel za- hvaliti za daljše življenje. Bil je dolgoletni ob- činski odbornik in svetovalec občine Šmihel- Stopiče. V času najlepše lovsko dobe se je utrnila nit življenja vnetemu lovcu. Bodi bla- gemu občanu ohranjen blag spomin, sorodni- kom pa izrekamo naše sožalje.

Skok iz brzovlaka. V Zidanem mostu je pomotoma skočil neki zagrebški potnik v br- zovlak Zagreb—Ljubljana. Ko ga je sprevod- nik opozoril na to, da se vozi v napačni smeri, je prestrašeni potnik stopil k oknu in skočil iz drvečega vlaka. Brzovlak je v Hrastniku ustavil in sprevodnik je sporočil dogodek službujočemu uradniku na postaji. Ta je od- poslal ob progi več ljudi, da bi našli in po- brali razbite ostanke drznega skakača, toda brez uspeha. Najbrže je odnesel zdrave pete.

Železniška nesreča pri Stični. Voznik Franc Mrvar iz Dedče vasi je pripeljal pre- tekli torek 14. januarja na postajno skladišče pri Stični les in ga tam razložil. Ko se je vra- čal, so se mu konji splašili in v trenutku, ko so pridirjali do železniškega križišča, je pri- vozil dolenski vlak in strahovito razmesaril oba konja, voz pa daleč od sebe odbil. Voz- nik je dobil pri padcu le težje poškodbe na glavi in nogah.

Naročniki, ki dolgujete »Kmetiskemu listu« še kak znesek na naročnini za lansko leto, poravnajte ga z letošnjo naročnino sku- paj po eni položnici.

Živina se je zadušila. Kmet Karl Benkič iz Vadere pri Murski Soboti je postavil zve- čer v hlev košaro pepela in za seboj vrata radi mraza dobro zapahnil. Ker je bilo v pe- pelu še vedno nekaj žerjavice, se je hlev po- noči napolnil z dimom, kar je imelo za po- sledico, da se je vsa živina zadušila. Ko je drugo jutro Benkič pogledal v hlev, se mu je nutil žalosten prizor. Vsa živina je ležala po tleh z napihnjenimi trebuh in s stegnjenimi nogami.

Koliko je advokatov v Sloveniji. — Iz »Uradnega lista« je razvidno, da je v Sloveniji skupno 231 advokatov in sicer v Brežicah 4, v Celju 22, v Cerklju 1, v Črnomlju 1, v Dolnji Lendavi 3, v Gornji Radgoni 2, v Gor- njem gradu 1, v Kamniku 4, v Kočevju 4, v Konjicah 4, v Kozjem 1, v Kranju 5, v Krškem 3, v Laškem 3, v Sv. Lenartu v Slov. goricah 2, v Litiji 3, v Ljubljani 79, v Ljutomeru 3, v Marenbergu 1, v Mariboru 41, v Metliki 2, v Murski Soboti 8, v Novem mestu 8, v Ormožu 2, v Prevaljah 1, v Ptuj 8, v Radovljici 3, v Sevnici 1, v Slovenjgradcu 4, v Slovenski Bi- strici 3, v Škofji Loki 1, v Šmarju pri Jelšah 2 in v Šoštanju 1.

Kmetje! Dobra kmetijsko-strokovna in poučna knjiga je za vas največjega pome- ra. Ona vam je najboljši svetovalec in učitelj. Žrtvujte torej vsako leto majhen znesek za svojo izobrazbo, naročajte se na knjige »Kme- tijske Matice«!

Preprečeni atentat na italijanskega pre- stolonaslednika. V italijanskem mestu Aosta so oblasti aretirale enega izmed desetih proti- fašistov, ki so žrebali, kdo izmed njih naj bi izvršil atentat na italijanskega prestolonasled- nika Umberta.

General Žekov zemljodolec. Bivši glavni poveljnik bolgarske vojske v svetovni vojni general Žekov je podal izjavo, da pristopa v bolgarsko zemljodelsko stranko.

Roparski napad na avto. V bližini vasi Labudovec je bil izvršen te dni drzen napad na avto parne žage »Urania«, pri katerem so roparji okradli blagajnika parne žage Andrija Petroviča za ves denar, ki ga je ta nesel delavcem v izplačilo. Na nekem mestu ceste, je moral šofer ustaviti avto vsled velikega kupa kamenja čez celo cesto. Ko sta šofer in blagajnik izstopila in ogledovala, kako bi nadaljevala pot, sta priskočila iz bližnjega gozda dva roparja in z naperjenimi revolverji zahtevala od njih denar. Najprej sta preiskala žepa šoferju, nato pa še blagajniku ter mu odvzela 40.000 dinarjev, ki bi jih imel izplačati delavcem. Roparja sta potem pobegnila v gozd, šofer in blagajnik pa do orožniške postaje ter prijavila zadevo orožnikom. Ti so takoj uvedli preiskavo in po nekaj urah aretirali oba zločince.

Škof ujel roparja. Madžarski škof v Vel. Varadinu se je nedavno vozil s kočijo po deželi. Med potjo je zapazil v bližini nekoga gozda, kako je napadel neznan moški neko dekle in jo hotel oropati. Škof je ustavil kočijo, vzel od kočijaža revolver in stekel za roparjem. Z več strelji je škof prisilil, da se je ropar udal in deklico pustil na miru. S kočijažem sta cigana zvezala in ga izročila orožnikom.

Smrtna obsodba zastrupljevalke. V Szolnoku na Madžarskem traja še vedno proces proti zastrupljevalkam svojih mož. Te dni je bila obsojena na smrt na večalnih obtoženka Marija Kardos, ki je zastrupila svojega moža in sina. Druga obtoženka Julija Töldvary je bila oproščena od obtožbe, da je zastrupila svojo mater, moža in priležnika, radi pomanjkljivih dokazov.

Rusija gradi tovarne za strupene pline. Te dni se odpotovalo iz Nemčije v Moskvo večje število inženjerjev-kemičarjev, ki bodo zaposleni v eni največjih tovarn na svetu za strupene pline. Tovarna je zgrajena v bližini Moskve na račun nemške firme Stolzenberg, ki je imela svoje velike tovarne strupenih plinov v Hamburgu.

Samoumor pekovskega vajenca. Pri Mokronogu se je pognal pod vlak pekovski vajenec Jože Slak iz Bajhovca pri Trebelnem. Te dni je fant razprodajal pecivo v Martinji vasi. Izkupil je dinarjev 150 ter stopil nato v gostilno. Tu se je pridružil kvartopirski družbi in v kratkem času zgubil ves denar, ki ga je imel svojemu mojstru odračunati. Fant je ves obupan odšel iz gostilne naravnost pod šentjanski vlak, ki ga je strahovito razmesaril.

TEDENSKI KOLEDAR

26. januarja, nedelja: Polikarp.
27. januarja, ponedeljek: Janez Zlatoust.
28. januarja, torek: Karl Veliki.
29. januarja, sredo: Frančišek S.
30. januarja, četrtek: Martina.
31. januarja, petek: Peter Nolanski.
1. februarja, sobota: Ignacij.

SEJMI:

27. januarja: Vinica, Vojnik.
29. januarja: Rajhenburg, Št. Jur ob Taboru.
30. januarja: Rakek.
31. januarja: Dobova.
1. februarja: Jurklošter.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din 13-52
1 švicarski frank	Din 10-95
1 avstrijski šiling	Din 7-97
1 angleški funt	Din 276-20
1 ameriški dolar	Din 56-60
1 francoski frank	Din 2-22
1 češkoslovaško krono	Din 1-67
1 italijansko liro	Din 2-97

Upravništvo »Kmetkega lista«, Ljubljana, ima čekovni račun št. 14.194. Kdor nima naše položnice, jo lahko dobi pri domači pošti za 25 par. Pri naročilu lista napišite na položnico: v korist ček. računa št. 14.194.

Za lakoto je umrlo 2 milijona Kitajcev. Mednarodna komisija za pomoč stradajočim Kitajcem sporoča, da je v provinciah Sansi in Šensi umrlo za lakoto do sedaj dva milijona ljudi in da jih bo lakota še najmanj toliko pobrala. Vzrok lakote so slabe, ponekod pa popolnoma uničene žetve od leta 1927. dalje.

Strahovit vihar v Rokavskem prelivu. Nedavno je med Anglijo in Francijo v Rokavskem prelivu razsajal strahovit vihar, ki je potopil dva italijanska parnika s posadko vred. V bližini angleške obale se je potopil španski parnik »Oyarzun« in ladja za čiščenje morskega dna »Cantenac«. V ustju reke Temse se je potopilo 17 parnikov, naloženih s premogom.

Avtomobilskih nesreč s človeškimi žrtvami je bilo v Zedinjenih državah preteklo leto nič manj kot 20.500. Polovica od teh oseb je bilo pešcev, ki so zgubili življenje pod avtomobili.

Pojačano rusko vojno brodovje v Črnem morju. Te dni sta pripluli v Črno morje skozi Dardanele in Bospor dve ruski vojni ladji in sicer naddreadnought »Pariška komuna« in križarka »Profinteon«. Obrežne turške baterije v Carigradu so ladji z več salvami pozdravile.

Letalska nesreča v Ameriki. Veliko ameriško potno letalo se je vračalo s 14 potniki z neke konjske dirke proti L. Angelosu. Med potjo je zašlo letalo v gosto meglo ter se je iz nepoznanih vzrokov prevrnilo na zemljo. Vsled padca se je vnel aeroplan in eksplodiral so bencinski rezervoarji. Vseh 14 potnikov je našlo smrt pod gorečim aeroplanom. Zgorela sta tudi oba pilota.

Tudi žide preganjajo. Listi poročajo, da je sovjetska policija izvršila celo vrsto preiskav pri judih v južno ruskem mestu Odesi in jih nad štiristo aretirala. Vsi so bili obtoženi kot kontra revolucionarci. Razpuščena je bila tudi judovska prosvetna organizacija, v Leningradu pa zopet največji judovski muzej.

Podlistek

L. N. Tolstoj:

Koliko zemlje potrebuje človek?

VI.

Ko so se Baškirci še prepirali, je stopil mednje človek z lisičjo kapo na glavi in vsi so naenkrat utihnili. Tolmač pa je dejal:

»Evo ti, to je starešina!«

Pohom je takoj segel po najlepših oblekah in jih je poklonil starešini. Dal mu je tudi pet funtov čaja. Starešina je darove sprejel, potem pa se je vsedel na svoje častno mesto. Baškirci so mu začeli nekaj pripovedovati. Starešina jih je poslušal, potem pa se je zasmejal in rekel po rusko:

»Naj bo torej, kakor želiš. Zemlje je dovolj in vzemi si jo, kjer jo hočeš!«

»Zlomka,« je začel premišljevat Pohom, »kako si pa naj vzamem zemlje, kolikor je hočem? To je treba pač nekako ugotoviti. Sedaj pravijo: tvoja je, pozneje ti jo pa lahko vzamejo!«

Glasno je pa rekel: »Hvala vam za prijazno besedo. Zemlje imate res mnogo, jaz jo pa potrebujem malo. Vedel bi pa rad, katera zemlja naj bo moja. Treba bi jo bilo pač odmeriti in pismeno potrditi, da je moja. Vi ste dobri ljudje in mi zemljo dajete, moglo bi se

pa zgoditi, da mi jo vaši otroci vzamejo.«

Starešina se je zasmejal in rekel: »To bi se znalo res zgoditi. Zato bom zadevo uredil tako, da je ni mogoče bolje!«

Pohom: »Slišal sem, da je bil pri vas trgovec. Tudi temu ste dali zemljo in ste napravili pogodbo. Tako bi bilo tudi meni všeč.«

Starešina: »Vse to se da napraviti. Imamo tudi pisarja. Šli bomo v mesto in tam udarili pečat.«

»Kakšna pa bo cena?« je vprašal Pohom.

»Pri nas velja samo ena cena: tisoč rubljev na dan!«

Pohom ni razumel, kakšna mera je to, »na dan«. — »Koliko orolov pa je to?«

»Mi tega ne znamo prešteti,« je odvrnil starešina. »Mi prodajamo „na dan“; kolikor zemlje lahko obhodiš na dan, toliko je tvoje — to je naša mera, a cena znaša 1000 rubljev.«

Pohom se začudi in reče: »V enem dnevu se obhodi lahko mnogo zemlje.«

Starešina se nasmehne: »In vsa je tvoja! Ampak samo pod enim pogojem: Če se še za dneva ne vrneš na tisto mesto nazaj, odkoder si začel hoditi, zapade tvoj denar!«

»Kako bomo pa zaznamovali, koliko sem obšel?« je vprašal Pohom.

»Mi se bomo postavili tja, odkoder boš začel hoditi. Ti pojdi naokoli, za teboj pa bodo jezdili naši jezdec, ki bodo zabijali kolce tam, kjer jim boš pokazal. Od kolca do kolca pa bomo s plugom zaorali brazdo. Zaokroži kolikor hočeš, ampak do solnčnega zahoda se moraš vrniti tja, odkoder boš izšel. Kar pa boš obšel bo tvoje!«

Pohom je pristal. Dogovorili so se, da pojdejo na pot ob zori. Nato so se še nekoliko

pogovarjali in nekaj so še jedli in pili, potem je pa nastopila noč. Baškirci so odpeljali Pohoma spat, potem pa so se razšli.

VII.

Pohom se je vlegel v mehko perje, zaspati pa ni mogel. Misli je le na zemljo. »O, kako bom jaz tu kraljeval, si je mislil. Dobil bom kar celo deželo, ker bom obhodil vsaj 50 kilometrov. Sedaj je dan dolg kakor leto, in to bo vrglo vsaj 10 tisoč orolov. Nikomur se mi ne bo treba priklanjati. Kupil bom dva pluga in najel bom dva hlapca, na ostali zemlji pa bom redil živino.« V takih mislih Pohom ni zaspal celo noč. Šele proti jutru je nekoliko zadremal. Komaj pa je zadremal, se mu je že sanjalo.

Zdelo se mu je, da leži v šotoru in da se zunaj nekdo smeja. Šel je pogledat, kdo je. Pa se mu je zdelo, da sedi pred šotorom starešina, ki se je držal za trebuh in se neusmiljeno smeja. »Zakaj se pa smeja?« — ga vpraša Pohom. Kar naenkrat pa opazi, da to ni starešina, ampak oni trgovec, ki mu je o tej zemlji pripovedoval. Ta vpraša trgovca: »Ali si že dolgo tu?« — in zopet to ni bil trgovec, ampak oni kmet, ki je prišel k njemu od Volge. In zopet je videl Pohom, da to tudi ni kmet, ampak da sedi pred njim sam vrag z režički in s kopitom in se smeja in nekaj gleda. Pohom si misli: »Kaj neki gleda in čemu se smeja?« In kakor, da gre nekam proč, je zapazil človeka na tleh, bledega in beseja in v sami srajci. Pohom pogleda bližje, kdo da je ta človek, pa vidi, da je to — on sam! Pohom se prestraši — in se zbudi. Pogleda okrog sebe in vidi, da se že dani. Čas odhoda je tu.

Greh...?

Gosto jesensko meglo prodirajo drobne deževne kapljice, katere se lepijo na ponošeni suknjič Suhača, ki utrjeno stopa po razdrapani blatni cesti poleg Žuljavca gredoč od nedeljske službe božje.

Ker jima je običajno edino ta prilika nudila ugodnost, da si izmenjata zelo si sorodna duševna občutja, sta neutrudljivo kramljala — a zmanjkalo jima ne bi stvarine niti cele tedne. Saj jima je tudi služil za povod sleherni trenutni odsev vsakokratnega doživljanja.

»Vraža megla, saj je že sedem odzvonilo, pa je še tako temno, da sem stopil kar naravnost v največjo lužo: voda mi je pljusnila kar z vrha v čevlji. Čudne nazore imajo nekateri ljudje, da ne ukažejo kar sproti zadelavati kotanje po cestah, s čimer bi prihranili na gramozu, cesta bi ostala napeta, vsled česar bi avtomobili z vodo ne brizgali na obe strani poleg umazane vode tudi peska, živina bi manj trpela in voz bi dalj časa trajal; nam pa bi tudi ne bilo treba po vsaki nedelji krtačiti oškropljenih oblek,« prične modrovati Suhač.

»Meni se zdi, da se naše praznične obleke itak kmalu kmalu ne bodo več ločile od delavnih; novih si pri današnji mizeriji ne bomo mogli nabavljati, saj ni denarja niti za neizogibne vsakdanje potrebščine. Sinoči sem dejal ženi, da bi bilo še najboljšje gospodariti po starem; sejati lan za domače platno, rabiti domače bučno olje in sadni kis, v leščerbah kuriti ogrščno olje, pa tudi nehati s čajem, kavo, rižem in podobno tujo robo skratka: živeti sam s svojim in po svoje. Zakaj naj bi še nadalje dajal svoje pridelke pol zastonj, kupoval pa tuje tako drago? Doslej sem čakal in gledal po časopisih, kje bodo objavljene minimalne — kakor so bile svojčas maksimalne cene našim proizvodom, pa jih ni bilo, a jih seveda tudi ne bo — saj so bile tudi določene draginjske doklade, „pocenjenih odbitkov“ pa ni,« ogorčeno modruje Žuljavec.

»O Žuljavec, kako si se izpremenil! Ali še veš, kako si mi še pred letom dni prerokoval kolosalni napredek kmetijstva? Veš, takrat, ko si dobil radio v hišo — sedaj pa da boš skočil kar za celo stoletje nazaj? To mi kar noče v glavo!«

»Da, ako bi radio posvetil našim potrebam ono pažnjo, kakor polaga važnost n. pr. koncertom, operetam, športu itd...«

»Pa si tudi rekel, da se bo šport v bodoče preoblikoval v ustvarjajočo smer,« ga prekine Suhač.

»Da, tudi v tem sem se motil. Nekaj časa je sicer vse stremelo nazaj k naravi, toda kakor se je hitro stopnjevalo nagnjenje do nje, tako je naenkrat običalo na mrtvi točki, a to ravno takrat, ko bi človek pričakoval polnega razmaha. Jaz sem že v duhu gledal, kako doktorji podirajo mogočna drevesa, poleg katerih novinarji cepijo drva, kako se dijaki urijo v sukanju kose, tipkarice tekmujejo v negovanju vrta, kako telovadci polagajo drenažo in grade brv preko preje neprehodnega brezdna.«

»Jaz pa sem šel še dalje,« hiti Suhač, dejal sem, da današnjih razmer kmalu ne bomo več poznali. Samo da Liga narodov izvede svetovni plebiscit za in proti mirni poravnavi meddržavnih sporov — pa se bo črtalo v vsakem državnem proračunu polovico sedanjih izdatkov, kateri gredo danes za oboroževanje posameznih držav; s temi milijardi pa se bo ustvaril raj na zemlji!

Tu mu je pljusnil avtomobil za polno golido cestne luže, pomešano z blatom in peskom tako temeljito od pet pa do glave, da je še za odprta mu usta malce ostalo.

Suhač je nejevoljno izpljunil cestni blagoslov, zraven pa zamolklo zaklel — a mu je bilo tega takoj žal; spomnil se je, da je

bil šele pred par dnevi pri »ta dolgi« spovedi, pri kateri je obljubil ne samo, da ne bo več klel, ampak tudi da bo vse neprilike voljno in udano prenašal.

Ta domislek in dejstvo, da ga je tudi celotedenski misijon — kateri se je pretekli teden vršil pri fari — opozarjal le na življenje onstran groba, sta uplivala nanj tako porazno, da je že v naslednjem hipu spremenil stvarno razgovora rekoč: »Pa kaj bi se človek s temi stvarmi ukvarjal, saj ne bomo zmerom živeli.«

Žuljavec tokrat ni odgovoril, ampak le pomilovalno ga je pogledal, potem pa mu je klonila glava kakor da se je prav globoko zamislil...

Za smeh

Pomota.

A: »Odkod ste že vi, vaš obraz sem že nekje videl?«

B: »Ni mogoče, ga vedno nosim seboj.«

Ni mogoče.

Sodnik: »Le priznaj, da si okradel trgovca. Saj imamo prič, ki te je videla.«

Tat: »Ni mogoče, celo uro sem pazil, pa nisem nikogar videl okrog trgovine.«

Gospodarstvo

Naše kmetijstvo.

Nad 80% našega naroda se preživlja s poljedelstvom. Kmet je najglavnejši in najizrazitejši producent ter kot tak tudi najjačji konsument. Kriza, katero čuti naše poljedelstvo, ni samo naš pojav, ampak se razteza na vso svetovno produkcijo živil in surovin. Ako natančno razmotrujemo sedanji gospodarski položaj, pridemo nehote do zaključka, da izvor krize v svetovnem gospodarstvu tiči v krizi poljedelstva. Agrarna kriza ni samo pojav gospodarske osnove, ona je jačja in širša, ker agrarna kriza ni v svojem elementu eksplozivna bolj kot vsaka druga gospodarska depresija. Agrarna kriza je kriza pridobivanja najvažnejših dobrin — živil in je istočasno kriza konsuma. Pri nas kot agrarni državi zavisi celokupen naš gospodarski razvoj od razvoja kmetijstva. Naša industrija, ki ne producira za izvoz, ampak v glavnem za notranji trg, producira za 80% naroda. Isto velja za trgovino in obrt, ki zamore prospevati le takrat, ako bo prospeval kmet.

Mi se sicer v zadnjem času precej trudimo, da bi dosegli nekaj na tem polju. Pot je sicer dokaj strma, a vendar taka, da bi ne smeli niti za trenutek obupavati. Nasprotno, vsi pogoji razvoja so nam dani in naše postojanke na zunanem in notranjem trgu se vedno bolj utrjujejo ter zavzemajo vedno jasnejše konture (obrise). Nimamo sicer mnogo blaga, s katerim bi se lahko merili v konkurenci tujih agrarnih držav. Ker tudi te ščitijo svoje poljedelstvo. One vidijo v mali in srednji posesti vir moči in ravnovesja v državi ter rezervoar za regeneracijo (preroditev) meščanstva. To, kar imamo, ni še tako, da bi nas navdajalo z upanjem na boljše čase, ako ne bomo reorganizirali celokupnega poljedelstva in to v vseh panogah: Mi nimamo produktov poljedelstva, s katerimi bi lahko stopili na trg v večji množini, ki se vsaj v gotovi meri približevalo tipu — oziroma standardu, kakoršnega zahteva današnji konsum,

V vsem tem tiči naš najvažnejši problem ter problem našega izvoza. Pomisliti moramo, da imamo nad 100 vrst fižola in nebroj vrst sadja, posebno jabolk, ki pa po večini še niso take kakoršne zahteva prvovrstni konsum na tujih trgih. Vse to si moramo še ustvariti in to polagoma in preračunano za daljšo bodočnost.

Najvažnejši naš problem (vprašanje) tvori sedaj vprašanje, kaj producirati, da bo imel naš kmet največ haska, in kako producirati, da bomo sposobni za konkurenco?

V tem pogledu pa se ne moremo in ne smemo zanašati samo na izvoz. Potreba je tudi dvigniti notranji konsum in to posebno pri mleku in siru ter pri sadju. Dvig konsuma pa sloni spet na splošni kupni moči konsumentov. Kupna moč konsumenta (potrošača) pa je precej nizka. Edini izhod iz položaja je pač ta, da konsumiramo (potrošimo), kar se da samo domače blago. Danes srečamo vse mogoče vrste sira, ki ni vedno našega izvora, posebno tam, kjer je vprašanje delikatese. Ali bi se ne dalo tudi pri nas uspešno producirati finejše vrste sira? Tu gre sicer beseda strokovnjakom. A po mojem mnenju bi se to dalo doseči.

Razpolagamo z vsakovrstnim sadjem in zelenjadjjo in kljub temu srečavamo še pri nas sadne konzerve tujega izvora, ki so mogoče narejene iz našega sadja. Nismo se še povzpeli na višino, da bi res sistematično in industrijalno začeli s konserviranjem in vkuhavanjem sadja. Mnogi so mnenja, da to pri nas ne gre. Ako pa pogledamo konsum teh predmetov, vidimo, da bi šlo, ako bi pravilno in res strokovno začeli.

Zdi se pa, da na to polje so poklicane združne organizacije, kakor so tudi poklicane le te, da propagirajo konsum sadja in mlečnih izdelkov. Ker s tem bi naredile dvojno dobro, kmetu, ker bi imel večjo možnost prodati svoj produkt, a po drugi strani bi uživanje alkohola in predelovanje sadja v alkohol znatno padlo.

Propagando za povzdigo konsuma sadja zelenjadi in raznih drugih pridelkov kmetijstva in živinoreje propagirajo danes vsi narodi. To pa ne samo radi krize, ampak tudi s stališča narodnega zdravja in v skrbi za bodočo generacijo.

Pri nas bi se dalo konsumirati mnogo več tega blaga, ako bi to znali primerno propagirati. Prepričan sem, da bi naša domača produkcija pregnala marsikatero dosedaj »svetovno znamko« in, kar je glavno, pospešili bi konsum raznih sadnih izdelkov, v korist kmetu in konsumentom.

Vse to se bo doseglo, ako bomo znali presoditi naš položaj in naše sile in to z ozirom na zunanji in notranji trg. To pa ni delo posameznika, je bolj delo železne roke organizacije in mož na vrhuncu.

Vse naše kmetijstvo si mora postaviti jasen cilj, kaj hoče in kako hoče to doseči. Na polju reorganizacije kmetijstva pa morajo sodelovati vsi sloji in vsi gospodarski krogi. Ker od kmetijstva zavisi razvoj drugih panog gospodarstva. Naša industrija in trgovina je jasno in trdno povezana z razvojem kmetijstva. Razvoj našega kmetijstva je pa odvisen od nas samih, vsaj v 50% velja to. Naša parola in bojno geslo bi moralo biti: Racionalizirajmo (umno uredimo) naše gospodarstvo, dvignimo kmeta, da bo kralj in gospod na svoji zemlji, ker le tako bo tudi trgovec in industrijalec mirno spal in z zadoščenjem zaključil letno bilanco (račune).

Da se pa izvede reorganizacija kmetijstva, je potreba najprej, da se kmet organizira in da te organizacije res sodelujejo v tem zmislu. To pa ni delo od danes do jutri, ampak gre po potu dolgega razvoja. Tako delo potrebuje čilih in borbenih mladih sil, ki so sposobne, da prevzamejo težko nalogo reorganizacije.

G. Gomišček.

Otresimo se zastarelosti.

Danes mora vse iti s časom naprej. Industrija in trgovina hitita naprej in si iščeta novih poti in novih smernic. V vsem tem drvenju in vrvenju za napredkom opazamo, da kmet le noče iz svojih starih metod. Zdi se, da poljedelstvo spi, medtem ko industrija deluje že dolgo let, da izboljša vse svoje pripomočke. Danes ne moremo primerjati industrije pred 30 leti s sedanjo. Razložek je tako velik, da se skoro zgubi vez med nekdanj in sedaj. —

Kmetijstvo pri nas in v Evropi (s par izjemami) je še vedno večinoma tam, kjer je bilo pred 30 leti in še prej. Vzroki temu niso samo v konservativizmu kmeta. Vsi narodi Evrope so posvečali vso pažnjo edino le industriji, manj pa poljedelstvu. A drugi važen vzrok zaostalosti poljedelstva za drugimi panogami gospodarstva je kmet sam. Bernard Shaw je rekel nekoč: »Iz poljedelstva ne bo nič, dokler le to ostane samo v rokah kmeta. Meščanstvo in predvsem inteligenca mora poseči vmes, da se poljedelstvo dvigne na višino drugih pridobitvenih panog.« Ni vse res, kar je angleški pisatelj povedal, toda v enem oziru ima prav. Šola se mora zavzeti za dvig poljedelstva. Pri nas velja to še posebno. Mi tvorimo kompaktno kmetško maso, katera daje življenje mestu. Da se dvigne poljedelstvo, bi moralo sodelovati vse, predvsem pa trgovina in industrija. Naša industrija ne deluje za izvoz, ampak nasprotno, ona je usmerjena na notranji konzum in kot taka za 80% odvisna od kmeta in njegovega konzuma. V prospehu kmetijstva pa je tudi razvoj domače industrije in trgovine. Čim bogatejši bo kmet, tem jačji bo konzum industrijskega blaga.

Tipično je vendar dejstvo, da se je razvoju kmetijstva posvetilo najmanjšo pažnjo. Metode obdelovanja zemlje so zastale daleč za razvojem metod produkcije v industriji. Tudi v kmetijstvu bi morala prevladovati znanost, tehnika in sistem, kot v industriji.

Oglejmo si samo Kitajsko in nje način obdelave zemlje. Kitajska ima danes okrog 450 milijonov prebivalcev, ki že tisočletja žive na približno vedno enaki površini zemlje. Teh 450 milijonov ljudi obdeluje zemljo tako, kakor ga silijo potrebe in naraščajoča obljudenost. Tu se stoletja razvija pridobitvena tehnika v poljedelstvu in oni so poznali racionalno izrabo zemlje že takrat, ko mi niti sanjali nismo o tej stvari. Kitajec obdeluje svojo zemljo po sistemu in metodi, podprti z vso izkušnjo.

Na Daljnem vzhodu, v Kini in na Japonskem se ne obdeluje zemlja kot pri nas in radi tega so tudi rezultati različni od naših. Tu se n. pr. riž ne seje kar naravnost na njivo, kjer se ga tudi požanje. Najprej so rastline vgoji v krepke sadike in to v posebnih gredicah ki so dobro pognojene in tako urejene, da ustrezajo rastlini in nje krepkemu razvoju. Od tu se presade na mesto, kjer se imajo razviti in dati plod in to v natančno preračunanih razdaljah, tako da vsaka rastlina oziroma steblo ima dovolj luči in hrane za razvoj. To se pa ne uporablja samo za riž, ampak tudi žito, proso in vse druge poljske pridelke goje na ta način. Uspehi so neverjetni.

Res, da ta način dela je dokaj zamuden in neprikladen, ker moramo pomisliti, da so na Daljnem vzhodu do nedavnega časa vse to presajevanje opravljali z ročnim delom. Ako pa upoštevamo rezultate, opazimo kmalu, da se tudi to izplača.

Prvo, kar je tu dobrega, je to, da se varčuje s semenom. A drugič je pridelek neprimerno večji in boljši tudi po kakovosti. V primeri z metodami Evrope in Amerike prednjači Kina daleč pred vsemi narodi. Na Kineškem se pridelava povprečno na hektar 160 stotov riža, medtem ko se v Severni Ame-

riki in Evropi pridelava na isti površini komaj 26 stotov. Razmerje je nekako 7 : 1. Žitaric se pridelava v Kini na hektar do 180 meterskih stotov, medtem ko v Evropi in Ameriki velja 20 meterskih stotov že za precej bogato letino.

Že samo te številke, katere navaja Davis Trietsch v »Berliner Tagblattu« ob času zelenega tedna 1928, nam nudijo dovolj snovi za razmišljanje v pogledu intenzivne produkcije oziroma obdelave zemlje.

V gotovih točkah velja stvar tudi za nas. Tudi pri nas ne obdelujemo zemlje na intenziven način in srečamo še vedno marsikaj takega, kar je smatral pradedov ded za dobro, a je že davno ovrгла moderna tehnika obdelovanja zemlje in izkoriščanja prirode. Rezultat kineškega načina obdelovanja zemlje ni samo v tem, da se proizvaja kvantitativno več kot prej, ampak kakovost blaga je taka, da neprimerno nadkriljuje vse druge sadove ekstenzivnega obdelovanja. Čas, zamujen s presajevanjem, je bogato poplačan. Sicer pa danes ni več ročno delo presajanje mladik riža, ječmena in žita. To delo opravlja stroj, ki je sposoben, da nasadi v 1 uri 5000—6000 mladik in to lepo v vrsti in v predpisani razdalji. Stroj vrta jamice, posadi mladiko, zatlači zemljo in opravi vse delo, katero je popreje opravil človek. Ta stroj je iznašel mlad dijak tehnike S. Blaž. Tak sadilni stroj posadi na vsak m² okrog 10 rastlin, medtem ko se je prej rabilo 260 do 750 zrn pri široki setvi ali 240 do 690 zrn pri navadni. Pri presajevanju donosa vsakih 10 zrn 3 do 15 kratno večjo žetev kot 250 do 750 zrn pri navadnem načinu sejanja.

Po nekem poskusu, katerega je priredila neka nemška poljedelska zbornica, so rezultati pri presajevanju v primeri z navadnim sledeči:

Na semenu se prihrani do 90%. Zrnje ima približno 1/3 večjo težo od onega, pridobljenega na navaden način sejanja ter je mnogo čistejše in zdravejše. Pri tem je 89% zrnja dobro za seme, a po naših načinih pridelovanja imamo mogoče le 25 do 35 % blaga, ki res odgovarja vsem zahtevam semena.

Iz tega razvidimo, da kineški način sejanja oziroma presajevanja je vendar plodosen in da je pri uporabi stroja dokaj racionalen za intenzivno obdelovanje zemlje.

V marsičem bomo morali tudi mi slediti gori navedeni metodi in to posebno še, ker smo mi v tem oziru pasivni. Kazalo bi, da bi se tudi pri nas preizkusilo v malem ta proces in to ne samo za žitarice, ampak tudi druge poljske rastline, ki pridejo tu v poštev.

Samo z poizkusi tega ali onega naprednega kmetovalca in onih, ki so za to policani, bomo lahko uspeli in usmerili našo produkcijo na pot racionalizacije. G. G.

Sprejemanje učenk v kmečko gospodinjstvo šolo na Mali Loka.

Na posestvu Mala Loka, p. Velika Loka, se otvori 10. februarja t. l. tečaj kmečko-gospodinjstve šole, ki bo trajal šest mesecev, t. j. do 31. julija t. l. Učenke morajo stanovati v zavodu, kjer imajo vso oskrbo.

Namen šole je, izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmečke gospodinjke, jim vcepiti veselje do kmečkega dela in jih ohraniti kmečki hiši.

Pouk zavzema poleg verouka, vzgojslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva, vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja. Zlasti se pa poučuje teoretično in praktično poljedelstvo, kuhanje, šivanje, pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo,

vrtnarstvo itd. Učenke se vežbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu, ravnanju z bolniki in bolno živino, ter se zaposlujejo pri raznih delih na posestvu. Življenje v šoli sliči povsem življenju v naši kmečki hiši.

Celoletna oskrbnina (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava, to je sploh vse) znaša za označeno šolsko dobo 3.600 Din. Dve tretjini oskrbnine plačuje za učenke v zmislu § 7. pravilnika te šole kraljevska banska uprava Dravske banovine, kot odškodnino za dela, ki jih opravljajo učenke na posestvu. Ostalo tretjino oskrbnine Din 1.200— plača učenka odnosno starši (varuh) v dveh enakih obrokih, in sicer polovico pri vstopu, ostalo polovico pa po preteku treh mesecev.

Učenke, ki bodo sprejete v zavod, naj vzamejo s seboj v šolo po možnosti naslednje obleke in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, deset do dvanajst žepnih robcev, štiri kuhinjske, dva navadna in dva delovna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, štiri brisače, štiri servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož).

Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmečko gospodinjstvo šolo, morajo izkazati, da so:

1. stare nad 16 let,
2. dovršile osnovno šolo,
3. moralno neoporečne,
4. popolno telesno zdrave,
5. predložiti obvezo starišev, oziroma varuha, da plača vse stroške šolanja v smislu določil pravilnika,
6. obvezati se, da se bodo strogo držale hišnega reda,
7. predložiti potrdilo županstva, da je hči male, oziroma srednje kmetije.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem naj se vpošljejo najkasneje do 26. januarja t. l. vodstvu kmečko-gospodinjstve šole, Mala Loka, pošta Velika Loka.

Ban: ing. Dušan Sernee s. r.

Dražba kož divjadi se vrši dne 27. in 28. t. m. v prostorih velesejma v Ljubljani. Nabralo se je že mnogo tega dragocenega blaga, sprejema pa se še do 25. t. m. — Opozarjamo tiste, ki svojih kož še niso odposlali, naj to nemudoma store. Naslov je: »Divja koža« v Ljubljani, velesejem. »Divja koža« si čimdalje bolj osvaja ne samo Slovenijo, ampak tudi vzhodne pokrajine naše države, odkoder prihaja mnogo blaga, pa tudi kupcev. Razen domačih so najavljeni tudi kupci iz Avstrije, Nemčije, Italije, Češkoslovaške, Poljske in Anglije.

Živinski sejem v Ljubljani (15. t. m.). Prignanih je bilo: 147 konj, 75 volov, 43 krav, 14 prašičkov; prodanih pa je bilo: 35 konj, 47 volov, 18 krav, 13 telet in 14 prašičkov. Dogon je bil bolj slab, cene pa se niso bistveno spremenile. Za kg žive teže notirajo: voli I. vrste 9, II. vrste 8, III. vrste 7 Din, krave debele 5-50—7, klobasarice 3—4-50, teleta 13-5—14-5 dinarjev.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 8. t. m. so kmetje pripeljali 14 voz sena, 6 voz slame; v soboto 11. t. m. pa 11 voz sena in 7 voz slame na trg. Cene so bile senu 80 do 135, slami pa 65 do 75 Din za 100 kg.

Lesena in lončena roba se je prodajala po navadi 1—100 Din, brezove metle 1-75 do 5 Din za komad, koruzna slama 40 Din za vrečo.

Šivalni stroji

„GRITZNER“,
„ADLER“, „KAYSER“

in
KOLESA

najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena kakor tudi

pisalni stroji „URANIA“ edino le pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Telefon 2913
Večletna garancija Pouk v vezenju brezplačno.

Gospodarji!

Gnojite z

APNENIM DUŠIKOM

najtinejšim, najuspešnejšim in učinkovitejšim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji s apnenim dušikom, gnoji istočasno s dušikom in apnom. — Informacije o uporabi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d.d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja letotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor s Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno s dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Za zimsko in spomladansko gnojenje priporočamo

Thomasovo

žlindro

vedno v zalogi pri Osrednji gosp. zadrugi

„**E K O N O M**“

LJUBLJANA, Kolodvorska 7

Zastopnike

za kolesa in šivalne stroje sprejmemo v vsakem kraju pod ugodnimi pogoji

CENTRA Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 7/III

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“

Ljubljana, Dunajska c. 46
Telefon 2820

L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

Dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno
1839

Slugo in služkinjo

za vsa dela na kmetiji sprejmemo takoj s plačo po dogovoru. Ponudbe na upravo »Kmetijskega lista« pod »Služba«.

Po vseh krajih iščemo

moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek 250 dinarjev. Prijaviti se: »TEHNA«, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Hiša

s tremi sobami in kuhinjo in delom vrta, starejša stavba poleg živinskega sejmišča v Ptuj, naprodaj pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Cena 36.000 dinarjev. Pojasnila daje **IVAN KUKAC**, Ptuj, Zrinsko-frankopanska 10.

EKONOM

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska 7 ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Tomaževo žlindro, kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni franco vsaka postaja.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

Brazjav: »Kmetaki dome« Telefon: 2847

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, pri trimesečni odpovedi po 7½%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12½ in od 3 — 4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12½.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.

Kmetje in kmetice!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago! — Svoji k svojim!